

8. Az innováció finanszírozása

8.1 Az innováció pénzügyi forrásai

Kulcsszavak:

Innováció finanszírozása, üzlet angyal, kockázati tőke, közalapítványok, vállalkozók, adományozók

Miután elolvasta a következő fejezetet, tisztábban fogja látni, hogy milyen pénzügyi eszközök állnak rendelkezésre az innovációk támogatására. A komponens leírja a legfontosabb finanszírozási forrásokat, és megemlíti, hogy mennyire fontos a megfelelő kutatási tevékenység elvégzése annak érdekében, hogy az innovációnknak megfelelő finanszírozási formát válasszuk ki. Körülbelül 50 percet vesz igénybe ennek a résznek a feldolgozása.

Bevezetés

Egy innovatív ötletet termékké, technológiává vagy netán egy új céggé formálni rendkívül költséges és időigényes. Az innovációk kezelésében az egyik legnagyobb probléma, a megfelelő finanszírozás megtalálása.

A bankok nyújthatnak hiteleket. A vállalalkozási tőke, más néven kockázati tőke vagy privát sajáttőke-befektetés, általában tőkét biztosít részvényvásárlás fejében.

Általános szabályként egy nagyvállalat, aminek innovációs projektjei vannak, egy bankhoz fordul finanszírozási tőkéért. Egy másik alternatíva a tőzsdén bejegyzett cégek esetében, hogy tőkeszerzés céljából újabb részvényeket bocsátanak ki.¹

Az innovációnk finanszírozásának egy másik módja a stratégiai szövetség² kötés, melyben a résztvevő cégek megosztják tudásukat, tehetségüket, forrásaikat és természetesen a költségeket is.

8.1.1. Hogyan válassza ki a megfelelő módszert az innováció pénzügyei támogatására³

Általában az innovációk finanszírozása az állami szektorból, bankoktól vagy magán-befektetési forrásokból jön. Az, hogy egy bizonyos esetben ezek közül melyik a megfelelő

¹ Ennek a bekezdésnek a forrása a Gate2Growth. A guide to financing innovation. European communities 2002

² További információért kérjük olvassa el a 11.5. számú modult

³ Ennek a bekezdésnek a forrása a Gate2Growth. A guide to financing innovation. European communities 2002

sok különböző dologtól függ: a projekt fejlettségének foka, az innovatív cég mérete, a szükséges pénz mennyisége⁴

Mint ahogy azt fentebb már említettük, a finanszírozás több helyről is érkezhethet, de mielőtt ezekbe belemennénk néhány általános dolgot át kell gondolnunk. Az első pont, amit fontolóra kell venni: milyen fejlettségi szinten áll a projekt, az innováció, a cég?

8.1.1. A projekt/innováció/cég fejlettségi szintje⁵

Kutatási szint

A finanszírozás nagy része vissza nem térítendő támogatásokból származik:

- 4.1. Állami szektor – nemzeti kormányok, regionális hatóságok, Európai Bizottság
- 4.2. Vállalati – ipari/kereskedelmi társaságok, ipari kutatási szervezetek, jótékonyági intézmények (ha a kutatás társadalmilag hasznos területekre irányul, mint például egészségügy).

A projekt/innováció/cég ezen szintjén sem bankok sem privát befektetők nem valószínű, hogy érdeklődni fognak.

Kidolgozási szint

Ahogy elérkezünk ebbe a fázisba és már rendelkezünk egy prototípussal, vagy kísérleti üzemmel, amelyek bizonyítják terveink életképességét, a helyzet megváltozik. Az állami és vállalati szektorok pénzügyi támogatása megmarad, de további vállalkozói és alaptőke is érdeklődést mutathat.

- Alaptőke – kockázati tőkealapok, melyeket indulás előtt álló technológiai befektetésnek szánnak, amit további befektetés is követhet, ha már beindult a cég. A kezdeti tőke lehet kölcsön formájában is, ami később a cégalapítás után része lesz a törzstőkének
- Vállalkozói tőke – általában abban érdekelt, ha egy már meglévő cég finanszírozást keres egy új projektjéhez.

Kezdeti szakasz

Néhány szempontból ez a szakasz a legnehezebben finanszírozható rész, mégis igen sok múlik a kérdéses projekt méretén és típusán.

⁴ [InnoSupport](#): Az innováció támogatása KKVk-nál. 8.1 Az innováció finanszírozása Európában, 2005

⁵ Ennek a bekezdésnek a forrása a Gate2Growth. A guide to financing innovation. European communities 2002

- **Üzleti angyalok:** képesek rendelkezésre bocsátani a megfelelő tőkét, valamint hasznos tanácsokkal szolgálni az új cég alapításához. Ez a forrás akkor a legalkalmasabb, ha viszonylag alacsonyabb pénzüsszegekről van szó és a projekt nem túl magas technológiai szintű.
- **Kockázati tőke (VC):** ezek a tőkések általában nagyobb üzletekre koncentrálnak, de vannak esetek, amikor hajlandóak kezdőtőkét is biztosítani. Legtöbbször a vállalati tőkével rendelkezők igen tapasztalt emberek, akik sokat segíthetnek a cégirányítási problémákban.
- **Állami szektor** olyan vissza nem térítendő támogatást nyújt, ami fedezi az indulási és beruházási költségeket. Az állami szektor beavatkozhat ott, ahol fontos foglalkoztatási kérdéseket lát.
- **Vállalati finanszírozás** szintén elérhető lehet ipari vagy kereskedelmi cégektől, amik fejlesztéseken keresnek egy lehetőséget. Az ilyen cégek az új vállalat potenciális vevői.

Kiaknázási szint

A vállalat ezen életszakaszában, amikor teljes kereskedelmi működés valósul meg a bankok és minden fajta kockázati befektetők érdekeltek lehetnek. Ezen a szinten a menedzsment megfontolhatja azt, hogy a tőzsdén az értékpapír lebegtetésével további tőke eszközt generál.

8.1.2 Játékosok minden szinten⁶

Nézzük meg most a különböző szereplőket mindegyik szinten:

Alapítók és Vállalkozók

Normális esetben az alapítók és vállalkozók minden pénzt betesznek a vállalkozásba, továbbá nem pénzügyi hozzájárulásokat is, például kevés vagy nulla fizetésért dolgoznak. Az új befektetők arra számítanak, hogy a cégalapítók jelentősen hozzájárulnak, egyfajta elkötelezettséggel rendelkeznek a projekt iránt.

Barátok és család

Ők inkább a segítő kezek, mintsem komoly befektetők, egyrészt azért, mert általában kevesebb mint 2.500.000 forintot fektetnek be és nem lehet tőlük elvárni a pénzügyek folyamatos követését, másrészt pedig nincsenek hasznos gazdasági kapcsolataik.

Informális befektetők vagy Üzleti Angyalok

⁶ Ennek a bekezdésnek a forrása a Gate2Growth. A guide to financing innovation. European communities 2002

Olyan nagy likviditású személyeknek, akiknek 1.000.000 dollár körüli befektetésre váró pénzüik van.⁷A pénz, amit általában befektetnek 3.750.000 és 37.500.000 forint között változhat. Ez az összeg elérhet akár 62.500.000 forintot is, ha társfinanszírozásban történik.

Olyan projektek iránt érdeklődnek, amiknek a témája olyan területekre vonatkozik, amiben jártasak, és általában a saját régiójukban, vagy városukban valósul meg a projekt.

Kockázati Tőke

A kockázati tőke pozícionálása általában 62.500.000 forintot fölött, magas nyereség növekedéssel jár. A döntések általában hosszú időt vesznek igénybe, de ezek alaposan megfontoltak. Nem csak pénzügyi támogatást ad, hanem hozzáadott értéket is képvisel.

Bankok

A bankok szerepe az, hogy biztosítsák a szokásos banki szolgáltatásokat, mint például a kölcsön, kölcsön garanciák, néhány százezertől több millió forintig. Többnyire elég gyorsan eldöntik támogatják-e ezen ötleteket vagy nem.

Állami szektor⁸

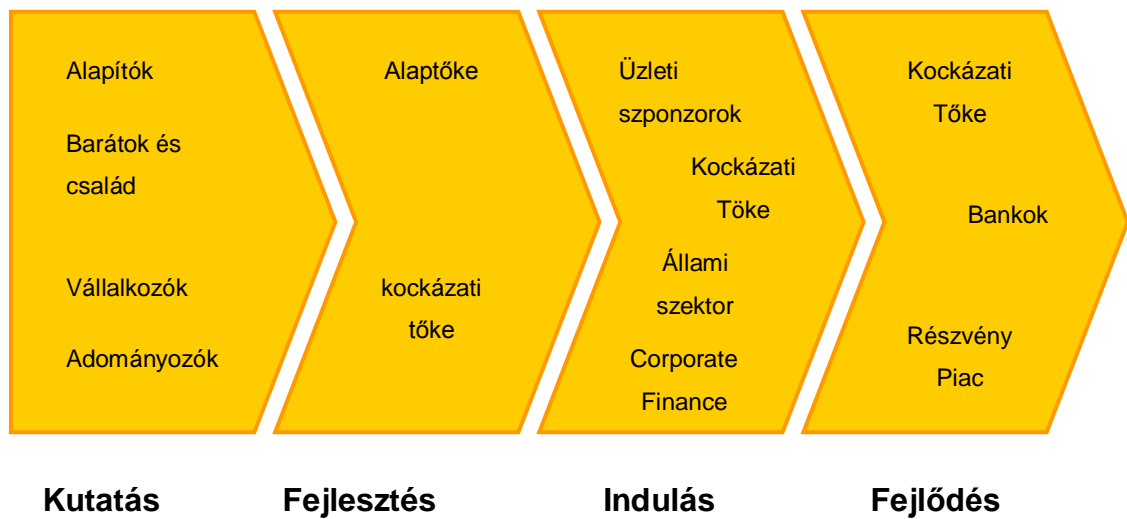
Az állami szektor támogatásai a garancia-vállalásban nyilvánulnak meg. Erre van az Európai Befektetési alap és a különböző befektetés támogatási sémák.

A következő illusztráció megmutatja a fejlődés különböző szintjeit és vázolja a pénzügyi forrásokat, amik fő szerepet játszanak minden szinten.

⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/High_net_worth_individual

⁸ További információt itt talál www.insme.org/

Kép. 1: Pénzügyi szintek és források a fejlődési folyamatokban⁹

! Látható, hogy néhány forrás sokkal megfelelőbb, mint egy másik az adott szinten. A magán vállalkozónak vannak forrásai, úgy mint a barátok és a család, amik könnyen megtalálhatók. Az üzleti angyalok szintén fontos források, főleg a beruházás korai szakaszában, a teljes rendelkezésre álló összegből övük a legtöbb.

Kis- és közép vállalkozások és más vállalkozások vagy szervezetek az Európai Bizottság által közösen finanszírozott projektjei még vonzóbbak lehetnek a különböző forrásokból származó tőkéknek, beleértve az Üzleti Angyal szektort is.

8.1.3 Növelni a finanszírozásokat: bankok¹⁰

Finanszírozási szempontból kétféle bankot különböztetnek meg, a befektetési bankokat és a takarékszövetkezeteket:

- A befektetési bank úgy cselekszik, mint egy támogató, vagy mint egy összekötő a pénz kibocsátója vagy a részvényes és a befektetők között. A befektetési bankárt be lehet vonni mint, tanácsadót, vagy mint közvetítőt, ha egy cég szeretne a tőzsdére bekerülni.

⁹ Az ábra forrása: "Financing Innovation: Funding the Phases of Knowledge Transfer" by Mark Coticchia from Case Western Reserve University (Cleveland – Ohio)

¹⁰ Ennek a bekezdésnek a forrása a Gate2Growth. A guide to financing innovation. European communities 2002

- A takarékszövetkezet olyan bank, ami minden városban megtalálható, általános banki szolgáltatásokat nyújt.

A befektetési bankok általában nem érdekeltek a fejlesztés korai szakaszaiban. A takarékszövetkezetek ellátják a feladatot, és adnak pénzt az induló vállalkozások számára is.

8.1.4 Befektetés: kockázati tőke¹¹

A kockázati tőke pénzügyi támogatást biztosít olyan formában, hogy részt vesz a saját tőkéjéből vagy átalakítja a kölcsönt. A nagy kockázatot a lehetséges nagy nyereség kompenzálja. Magas növekedési potenciállal rendelkező iparágakra koncentrálnak.

Befektetés állomásai

Fontos megérteni azt, hogy néhány befektetési alap bizonyos aspektusokra specializálódik a befektetési üzletágon belül és reménytelen olyannal felvenni a kapcsolatot, aki nem érdeklődik az Ön sajátos lehetőségei iránt. A legfontosabb, hogy vállalta vagy fejlesztése milyen szinten áll.

A következő pontokban összefoglaljuk főbb befektetési lehetőségeket:

- **Alap finanszírozás Alaptőke (SC):** finanszírozási forma, melyet kutatáshoz és fejlesztéshez írnak elő a kezdeti üzletekben, valamint mielőtt egy projekt elérte volna a kezdeti szakaszt.
- **Start-up:** olyan finanszírozás, melyet cégeknek nyújtanak termékfejlesztésre és kezdeti marketingre, mielőtt a terméket kereskedelmi forgalomba bocsátják.
- **Egyéb korai szintek:** finanszírozási forma olyan cégeknek, melyek már befejezték a fejlesztési szintet, de további tőkére van szükségük a kereskedelmi termelés és értékesítés beindításához. Ezek a projektek még nem termelnek profitot.
- **Fejlesztés:** finanszírozási forma, melyet olyan cégeknek nyújtanak, melyeknek növekedéshez, expanzióhoz van szükségük tőkére. Ezen tőke felhasználható termelésnövelésre, piaci termékek fejlesztésére, valamint kiegészítő munkatőke beszerzésére.
- **Középes vagy hídfinanszírozás:** finanszírozási forma, melyet olyan cégeknek nyújtanak, melyek éppen a magánszektorból az állami szektorba vonulnak át.

¹¹ Ennek a bekezdésnek a forrása a Gate2Growth. A guide to financing innovation. European communities 2002

- **Menedzsment Felvásárlás:** finanszírozási forma, melyet a menedzsment vezetők és befektetők igényelhetnek már létező üzemek és cégek felvásárlásához.
- **Menedzsment Buy-in:** finanszírozási forma, melyet menedzsereknek és menedzsercsoportoknak biztosítanak, hogy pénzügyileg csatlakozni tudjanak egy már működő céghez, kockázati tőkések bevonásával.

Kockázati Befektetők¹²

Általában a kockázati befektetőket 3 kategóriába lehet sorolni, mindegyik megszabott értéktartományhoz kötött. Specializálódhatnak egy vagy több vagy magasabb szintű befektetésre, valamint koncentrálnak speciális ipari vagy földrajzi szektorokra.

Üzleti Angyalok (privát befektetők)¹³

Ezek olyan vagyonos személyek, akik felkészültek arra, hogy saját pénzügyi erőforrásaikat felhasználva kockázatos befektetéseket csináljanak saját tapasztalataikra és érdekeltségükre alapozva. Ők általában nagyvállalatok visszavonult vezetői.

A tipikus üzleti szponzorok általában olyan helyi üzleti szektorokba fektetnek be, ahol már van tapasztalatuk. Egyéneként a befektetéseik kicsik, 50.000 euró körüliek lehetnek, de szindikációba szerveződve jelentősen nagyobb összegek elérésére van lehetőség. Gyors döntéseket hoznak.

Kérjük, álljon meg és gondolkodjon: Miután elolvasta ezt az információt, fel tud sorolni érveket és ellenérveket ezeket a befektetőket illetően?

Befektetésen keresztül menedzselt társaságok /Alapítványok¹⁴

Ez a hagyományos kockázati tőke szektor. A költségek és illetmények kivonása után a termelt profit a befektetőké.

Néhány ezek közül a társaságok közül kis összeget kezel, néhány millió forintig, míg a nagyobbak több milliárd forintot. Minden befektetésnek megvan az egyértelmű célja.

A legtöbb ilyen forrásnak meghatározott időperiódusa van, mely általában 10 év. Ez után a forrásokat elzárják és a profitot kivonják.

¹² For further information you can go to EVCA Yearbook 1997. *The economic impact of venture capital.*

¹³ For further information you can go to www.eban.org/

¹⁴ Ennek a bekezdésnek a forrása a Gate2Growth. A guide to financing innovation. European communities 2002

Állami szektor¹⁵

Ezek nemzeti vagy regionális alapokból támogatottak, néha magán tőkével is találkozunk, és céljuk gyakran nem a profit, hanem a regionális fejlesztés és munkahely teremtés. Általában az állami támogatások a kevésbé fejlett területeken vannak jelen. Minden kockázati tőke befektetés fő elvének a gazdasági haszon megteremtésének kellene lennie. Más dolgokra is összpontosítani kell, mint például a regionális és környezet fejlesztés.

8.1.5 Esettanulmány

Az esettanulmány, amit itt bemutatunk, egy az újrahasznosítási technológiák területén működő vállalat. Az épületek lerombolásából keletkezett építési hulladékoknak a kezelésével foglalkozik, és Spanyolország északi részén. Komoly figyelmet fordítanak az európai, nemzeti és területi kormányok az ilyen jellegű hulladékokra.

Ahhoz, hogy a cég megtartsa vezető szerepét a piacon, folyamatosan részt kell vennie innovációs folyamatokban, hogy biztosítani tudja klienseinek a legjobb minőségű terméket a hatályban lévő környezetvédelmi előírások betartása mellett. Ezen célok eléréséért egy vezető menedzsernek folyamatosan figyelnie kell az elérhető technológiai újításokat a piacon. Az innovációk végrehajtásához a cég több sikeres K+F projektben vett részt, melyhez európai, nemzeti és regionális tárfinanszírozást is felhasználtak adományok és hitelek formájában.

Tisztán láthatjuk ebből az esettanulmányból, hogy ennek a cégnek a finanszírozásához részben hozzájárult az állami szektor, a regionális hatóság és ebben az esetben egy magán ipari cég. Új felszerelések és gépek, amik a termelési folyamat fejlesztéséhez szükségesek, az állami szektor tárfinanszírozásával szereztek be.

8.1.6 Összefoglalás

Több forrás létezik a finanszírozásra, ami rendelkezésre áll ahhoz, hogy a vállalat innovatív terméket fejlesszen. A komponens ezekkel kapcsolatos általános információt nyújt, de hangsúlyozza annak a fontosságát, hogy elemezni kell az újítás szintjét azért, hogy a megfelelő pénzügyi forrást válasszuk.

Az innovációs üzleti angyalok és az állami alapok a korai szakaszai megfelelőek, míg a megvalósítási, működési szakaszban a bankok és az új piacok az egyetlenek, amik támogathatják a fejlesztést. Nyilvánvalóan ez függhet az innováció típusától és méretétől is.

¹⁵ Ennek a bekezdésnek a forrása a Gate2Growth. A guide to financing innovation. European communities 2002

Miután elolvasta ezt a modult látni fogja, hogy milyen pénzügyi befektetések érhetőek el az Ön számára ahhoz, hogy egy innovációját fejlessze. Az komponens rámutat arra, hogy az innováció szintjének elemzése mennyire fontos, annak érdekében, hogy tudjuk, milyen fajta finanszírozás a legmegfelelőbb számunkra.

Bibliográfia

InnoSupport: Supporting Innovation in SMEs. 8.1 Financing Innovation in Europe. 2005. <<http://archive.innosupport.net>>, utoljára megtekintve 2008-12-01

Gate2Growth. *A guide to financing innovation*. European Communities 2002

European Business Angels Network © 1999 – 2008. <www.eban.org>, utoljára megtekintve 2008-12-01

INSME International Network for SMEs. Financing Programmes © 2003 – 2008. <www.insme.org>, utoljára megtekintve 2008-12-01

Coticchia, Mark: Financing Innovation: Funding the Phases of Knowledge Transfer. Case Western Reserve University (Cleveland – Ohio). http://www.uibm.gov.it/trasferimento_tecnologico/Coticchia%206%20financing%20session.pdf, utoljára megtekintve 2008-12-01

Wikipedia, [Wikimedia Foundation, Inc.](http://en.wikipedia.org/wiki/High_net_worth_individual), last modified on 14 October 2008, http://en.wikipedia.org/wiki/High_net_worth_individual, utoljára megtekintve 2008-12-01

További olvasmányok magyar nyelven

Buzás Norbert (2007) Innovációmenedzsment a gyakorlatban Akadémiai Kiadó Zrt.

Jávorka Edit, Zsigrai Erzsébet (1988) Kockázati tőke Innovációs vállalkozások új típusú finanszírozása Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár

Weboldalak angol nyelven

Bronwyn H. Hall "The financing of innovation" December 2005 available at http://www.infra.kth.se/cesis/cesis/education/master/courses/1n1705/C_Hall.pdf utoljára megtekintve 2008-12-01

EVCA Yearbook (1997). *The economic impact of venture capital.* www.evca.eu

<http://cordis.europa.eu/> Information about programmes co-financed by the European Commission. utoljára megtekintve 2008-12-01

Szószedet

Támogatás vagy finanszírozás: tőkét kell nyújtani a pénzügyi alapok számára, ami jelentheti a pénzt egy projektnél, egy személynél, egy üzletnél vagy bármilyen másik magán vagy nyilvános intézményeknél. Ezek a juttatások lehetnek rövid vagy hosszú távú befektetések.

Stratégiai szövetség: egy formális kapcsolat kettő vagy több csoport között a közös üzleti cél megvalósítása érdekében oly módon, hogy azok független szervezetek maradnak.

Kockázati Tőke: a pénz amit a befektető magas kockázatú kötvényekbe fektet be.

Sajáttőkés befektetés: ez a fajta befektetés ahol az értékpapírokkal kell kereskedni az értéktőzsdén és különböző pénzügyi alapokba kell befektetni. A tőke az osztalékokból és az árfolyam nyereségből adódik.

